

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 grudnia 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. stwierdził, że A. M. jako były członek zarządu płatnika (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością ponosi odpowiedzialność całym swoim majątkiem za zobowiązania spółki z tytułu nieopłaconych składek w łącznej kwocie 37.322,37 zł, wraz z odsetkami w wysokości 9.360 zł i kosztami egzekucji w wysokości 2.3128,24 zł, w tym na:

1. ubezpieczenia społeczne:

- 30.904,12 zł z tytułu nieopłaconych składek za okresy: 09/2013-10/2013, (...) - (...), (...) - (...),
- 8.074,00 z tytułu odsetek za zwłokę liczonych na 14 grudnia 2018 r.,
- 1.846,24 z tytułu kosztów egzekucyjnych,

ogółem 40.824,36 zł;

2. ubezpieczenie zdrowotne

- 5.129,52 zł z tytułu nieopłaconych składek za okres 11/2014-01/2017,
- 1.289,00 zł z tytułu odsetek za zwłokę liczonych na 14 grudnia 2018 r.,
- 356,40 zł z tytułu kosztów egzekucyjnych,

ogółem 6.774,92 zł

3. na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych:

- 1.288,73 zł z tytułu nieopłaconych składek za okres 10/2014-01/2017,
- 267,00 zł z tytułu odsetek za zwłokę liczonych na 14 grudnia 2018 r.,
- 115,60 zł z tytułu kosztów egzekucyjnych,

ogółem 1.671,33 zł;

W uzasadnieniu Zakład Ubezpieczeń Społecznych podniósł, iż (...) sp. z o.o. z siedzibą w Ł. ul. (...) (REGON: (...), NIP: (...)) - została zawarta umową spółki z 15 grudnia 2011 r. i prowadziła działalność gospodarczą na podstawie wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem (...). W myśl przepisów ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1778 ze zm.) płatnik składek ma ustawowy obowiązek opłacania w ustalonych terminach składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Ponieważ spółka nie wywiązała się z tego obowiązku w prawidłowy sposób, na jej koncie powstało ww. zadłużenie. W trakcie prowadzonego postępowania zmierzającego do wydania decyzji odpowiedzialności na członków zarządu (...) sp. z o.o. z siedzibą w Ł. bezspornie ustalono, że od 29 grudnia 2011 r. tj. od dnia wpisania do Krajowego Rejestru Sądowego jako członka zarządu podmiotu, do dnia uchwały Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników z dnia 14 marca 2017 r., A. M. pełni funkcję członka zarządu spółki. W przedmiotowym okresie upłynął termin płatności składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i FGŚP za miesiące od 09/2013 do 01/2017. Postępowanie egzekucyjne prowadzone do majątki spółki okazało się bezskuteczne. Tym samym zaistniały przesłanki uzasadniające przeniesienie odpowiedzialności na A. M. jako byłego członka zarządu za zobowiązania spółki.

Odwołanie od ww. decyzji w całości w dniu 17 stycznia 2019 r. wniosła A. M..

Zaskarżonej decyzji skarżący zarzucił naruszenie art. 116 § 2 Ordynacji podatkowej przez przeniesienie odpowiedzialności za zobowiązania spółki (...) na A. M. pomimo posiadania przez spółkę majątku pozwalającego na zaspokojenie roszczeń ZUS w istotnej części. Jednocześnie odwołujący wskazał na majątek spółki, który może służyć zaspokojeniu roszczeń ZUS w postaci wierzytelności o wartości 25.000 zł przysługującej spółce względem A. B. (1) prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą BRANI BUD A. B. (1) w związku z ugodą z dnia 27 października 2015 r., zmienioną aneksem z dnia 28 czerwca 2016 r.

Wskazując na powyższe, odwołujący wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez zwolnienie A. M. od obowiązku uiszczenia zaległości składkowych objętych zaskarżoną decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz o zasądzenie od ZUS na rzecz odwołującej kosztów zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 6 lutego 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie, podnosząc argumentację jak w zaskarżonej decyzji. Dodatkowo organ rentowy wskazał, iż decyzję w przedmiocie przeniesienia odpowiedzialności za zobowiązania spółki wydano także w stosunku do innych członków jej zarządu to jest odnośnie P. M. i M. K. oraz że ww. osoby nie odwołały się od przedmiotowych decyzji.

Na rozprawie w dniu 22 maja 2019 r. pełnomocnik odwołującej wskazał nadto na istnienie wierzytelności 3.054 zł z tytułu odsetek za opóźnienie w zapłacie przy jednoczesnym spłaceniu przez dłużnika A. B. (1) kwoty 24.800 zł na rzecz ZUS. Wskazał, iż ZUS dokonał zajęcia wierzytelności wskazanej przez odwołującą do kwoty 24.795,84 zł. Zaś pełnomocnik ZUS potwierdził, że kwota 24.800 zł została wpłacona przez A. B. (1) i faktycznie wpłynęła do ZUS-u, nadto że wskazana kwota odsetek również zostanie przez organ rentowy zajęta.

Na rozprawie w dniu 3 lipca 2019 roku poprzedzającej wydanie wyroku pełnomocnicy stron podtrzymali swoje dotychczasowe stanowiska procesowe, zaś pełnomocnik ZUS potwierdził iż także kwota 3.254,11zł została przelana przez A. B. (1) na rachunek egzekucyjny ZUS .

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. ul. (...) (REGON: (...), NIP: (...)) - została zawarta umową spółki z dnia 15 grudnia 2011 roku i prowadziła działalność gospodarczą na podstawie wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem (...).

(odpis KRS k.9-13 akt ZUS, akt notarialny k. 23-29)

W okresie od września 2013 roku do stycznia 2017 roku, w którym powstało zadłużenie z tytułu składek, A. M. była członkiem zarządu spółki (...).

(odpis KRS k. 9-13 akt ZUS, uchwała Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników k. 35-37 akt ZUS)

W stosunku do spółki w 2014 roku prowadzone było postępowanie egzekucyjne przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł..

Wierzyciel wystąpił o egzekucję świadczenia pieniężnego w kwocie 4.082,42 zł. Wskazana egzekucja okazała się bezskuteczna, ponieważ w odpowiedzi na dokonane zajęcie rachunku bankowego Bank (...) SA poinformował, iż na rachunku brak jest środków. Ponadto wystąpił zbieg egzekucji z administracyjnym oraz sądowym organem egzekucyjnym. Wobec tego postanowieniem z dnia 10 czerwca 2014 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji postępowanie egzekucyjne w przedmiotowej sprawie umorzył.

(postanowienie komornika sądowego k. 15 akt ZUS)

W trakcie postępowania wyjaśniającego toczącego się w związku z podjęciem działań zmierzających do przeniesienia odpowiedzialności za zobowiązania spółki (...) na A. M. jako członka jej zarządu, ww. nie udzieliła organowi rentowemu żadnych informacji w tym przedmiocie, co do istnienia majątku spółki nadającego się do egzekucji.

(zawiadomienie o wszczęciu i zakończeniu postępowania w sprawie przeniesienia odpowiedzialności za zobowiązania spółki z tytułu składek k. 45 oraz k. 51 akt ZUS)

Spółka (...) w związku z ugodą z dnia 27 października 2015 r., zmienioną aneksem z dnia 28 czerwca 2016 r. posiadała majątek w postaci wierzytelności o wartości 25.000 zł przysługującej spółce względem A. B. (1) prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą BRANI BUD A. B. (1). Zgodnie z aneksem wskazana wierzytelność miała zostać spłacona do 31 lipca 2017 roku.

(ugoda pozasądowa k. 6, aneks do umowy k. 7, zeznania świadka A. B. (1) protokół z rozprawy z dnia 10 kwietnia 2019 roku, min. 00:05:29 -00:17:03)

A. B. (1) w ramach prowadzonej działalności budowlanej w związku z ustną umową zawartą ze spółką (...) zajmował się adaptacją hali, gdzie była prowadzona jej działalność. Przy wymianie rur został otworzony dach, a wskutek jego niezabezpieczenia doszło do zalania. Szkodę wyceniono na 25.000 zł i taką kwotę ww. w ramach ugody pozasądowej zobowiązał się zapłacić. Należność pomimo aneksu przedłużającego termin płatności nie była przez niego spłacona z uwagi na brak środków. A. B. (1) nie dostał żadnego nakazu, nie było mu wiadomo aby spółka wystąpiła przed Sądem o tę wierzytelność. Nigdy ZUS ani Urząd Skarbowy nie kontaktował się z ww. w sprawie tej wierzytelności. Wierzytelność nie podlegała zajęciu.

(zeznania świadka A. B. (1) protokół z rozprawy z dnia 10 kwietnia 2019 r., min. 00:05:29 -00:17:03)

A. B. (2) w toku przedmiotowego postępowania zadeklarował posiadanie środków pozwalających na pokrycie wskazanej wierzytelności spółki.

(zeznania świadka A. B. (1) protokół z rozprawy z dnia 10 kwietnia 2019 r., min. 00:05:29-00:17:03)

W dniu 16 kwietnia 2019 roku Dyrektor II Oddziału ZUS zawiadomił A. B. (2) (...) o zajęciu wierzytelności pieniężnej zobowiązanego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. na kwotę 24.795,84 zł.

(zawiadomienie o zajęciu k. 28-29)

W dniu 29 kwietnia 2019 roku A. B. (1) przekazał kwotę 24.800 zł na rachunek organu rentowego.

(potwierdzenie przelewu k.30)

W dniu 27 maja 2019 roku zostało wystawione zajęcie wierzytelności przysługującej spółce (...) wobec A. B. (1) (...) na kwotę 3.092,50 zł.

(zawiadomienie k. 36-37)

W dniu 26 czerwca 2019 roku A. B. (1) przekazał na rachunek organu rentowego kwotę 3.254,11 zł.

(potwierdzenie przelewu k. 41)

Odwołująca nie składała wniosku o otwarcie likwidacji oraz o ogłoszenie upadłości spółki (...).

(bezsporne)

Wysokość zadłużenia spółki (...) tytułem składek określona przez ZUS w zaskarżonej decyzji nie jest przez odwołującą kwestionowana.

(oświadczenie pełnomocnika wnioskodawczyni protokół z rozprawy z dnia 10 kwietnia 2019 r. 00:02:16 -00:03:21)

Powyższy stan faktyczny jest bezsporny między stronami, a istotne w sprawie okoliczności zostały ustalone na podstawie ww. dokumentów oraz zeznań świadka A. B. (1).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 16 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 roku (tekst jednolity Dz.U. z 2019 roku, poz. 300) składki na ubezpieczenia emerytalne:

- 1) pracowników,
- 2) osób wykonujących pracę nakładczą,
- 3) członków spółdzielni,
- 4) zleceniobiorców,
- 5) posłów i senatorów,
- 6) stypendystów sportowych,
- 7) pobierających stypendium słuchaczy Krajowej Szkoły Administracji Publicznej,
- 8) osób wykonujących odpłatnie pracę, na podstawie skierowania do pracy, w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania,
- 9) osób współpracujących ze zleceniobiorcami,
- 10) funkcjonariuszy Służby Celnej,
- 11) osób odbywających służbę zastępczą

- finansują z własnych środków, w równych częściach, ubezpieczeni i płatnicy składek. Stosownie do art. 17 ust. 1 ww. ustawy składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe oraz chorobowe za ubezpieczonych, o których mowa w art. 16 ust. 1-3, 5, 6 i 9-12, obliczają, rozliczają i przekazują co miesiąc do Zakładu w całości płatnicy składek.

Zgodnie z treścią art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz.U. z 2018 roku, poz. 1510) za osobę pozostającą w stosunku pracy lub w stosunku służbowym składkę jako płatnik oblicza, pobiera z dochodu ubezpieczonego i odprowadza pracodawca, a w razie wypłaty świadczeń pracowniczych z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, o którym mowa w ustawie z dnia 29 grudnia 1993 roku o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, podmiot zobowiązany do wypłaty tych świadczeń.

Stosownie natomiast do treści art. 104 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 roku (tekst jedn. Dz.U. z 2018 roku, poz.1265) obowiązkowe składki na Fundusz Pracy opłacają pracodawcy.

W myśl art. 108 § 1 Ordynacji podatkowej (tekst jednolity Dz.U. z 2019 roku, poz.300) w związku z art. 31 ww. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych o odpowiedzialności podatkowej osoby trzeciej organ podatkowy orzeka w drodze decyzji.

Z mocy art. 31 i 32 ww. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych do należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, na ubezpieczenie zdrowotne oraz na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

stosuje się odpowiednio wyszczególnione w przepisie art. 31 przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku - Ordynacja podatkowa. Zastosowanie do należności z tytułu składek, z mocy art. 31, ma m.in. przepis art. 116 Ordynacji podatkowej.

Zgodnie z art. 116 § 1 Ordynacji podatkowej za zaległości podatkowe spółki z ograniczoną odpowiedzialnością odpowiadają solidarnie całym swoim majątkiem członkowie jej zarządu, jeżeli egzekucja z majątku spółki okazała się w całości lub w części bezskuteczna, a członek zarządu:

1) nie wykazał, że:

a) we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie zapobiegające ogłoszeniu upadłości (postępowanie układowe) albo

b) niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości lub niewszczęcie postępowania zapobiegającego ogłoszeniu upadłości (postępowania układowego) nastąpiło bez jego winy;

2) nie wskazuje mienia spółki, z którego egzekucja umożliwi zaspokojenie zaległości podatkowych spółki w znacznej części.

W myśl art. 116 § 2 odpowiedzialność członków zarządu obejmuje zaległości podatkowe z tytułu zobowiązań, których termin płatności upływał w czasie pełnienia przez nich obowiązków członka zarządu. Przepisy § 1-3, w myśl § 4, stosuje się również do byłego członka zarządu oraz byłego pełnomocnika lub współnika spółki w organizacji.

Przepis opisany powyżej stanowi wyjątek od zasady, że spółka kapitałowa odpowiada za swoje zobowiązania jedynie własnym majątkiem, inne zaś podmioty, w szczególności akcjonariusze (udziałowcy) czy też władze spółki takiej odpowiedzialności nie ponoszą. W tym kontekście przepisy szczególne statuujące tego rodzaju wyjątkową odpowiedzialność winny być wykładane w sposób rygorystycznie ścisły, który nie prowadzi do rozszerzenia odpowiedzialności poza ramy przesłanek ustawowych.

Odpowiedzialność członków zarządu określona w §1, obejmuje zaległości składkowe z tytułu zobowiązań, które powstały w czasie pełnienia przez nich obowiązków członków zarządu.

Natomiast zgodnie z art. 107 § 1 i § 2 punkt 2 i 4 Ordynacji podatkowej odpowiedzialność członków zarządu obejmuje zaległości z tytułu składek wynikające z prowadzenia działalności i odsetki za zwłokę oraz koszty egzekucyjne.

Z analizy treści przepisu art. 116 wynika, iż przesłankami odpowiedzialności członka zarządu za zaległości składkowe spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jest ustalenie, że zaległości składkowe powstały w czasie pełnienia obowiązków członka zarządu przez daną osobę, że egzekucja do majątku spółki okazała się bezskuteczna w całości lub w części oraz że nie zaistniały żadne okoliczności zwalniające tej osoby od odpowiedzialności.

Do orzeczenia o odpowiedzialności członka zarządu spółki za zobowiązania składkowe organ rentowy jest obowiązany wykazać jedynie okoliczność pełnienia obowiązków członka zarządu w czasie powstania zobowiązania składkowego, które przerodziło się w zaległość składkową spółki oraz bezskuteczność egzekucji przeciwko Spółce, bowiem ciężar wykazania którejkolwiek okoliczności uwalniającej odpowiedzialność, spoczywa na członku zarządu (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Bydgoszczy z 6 marca 2003 roku SA (...)/03; wyrok Wojewódzkiego Sądu Apelacyjnego w Bydgoszczy z dnia 30 stycznia 2018 roku, I SA/Bd (...)).

W toku niniejszego postępowania bezspornym był fakt pełnienia przez skarżącą w spornym okresie funkcji członka zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (...) oraz fakt powstania zaległości składkowych za ten okres w wysokości podanej w zaskarżonej decyzji. Bezsprzecznie też odwołująca nie składała wniosku o otwarcie likwidacji oraz o ogłoszenie upadłości spółki i nie kwestionowała swej odpowiedzialności za ten stan rzeczy.

Odwołująca podnosiła, że nie może ponosić osobistej odpowiedzialności za zobowiązania spółki, bowiem organ rentowy błędnie uznał, iż egzekucja zaległości za składki okazała się bezskuteczna. Wskazała też na istniejący majątek umożliwiający w jej ocenie zapłatę składek w znacznej części.

Ustalenie przesłanki bezskuteczności egzekucji może nastąpić na podstawie każdego dowodu wskazującego, że spółka nie ma majątku, który pozwalałby na zaspokojenie wierzyciela. Zatem może to być:

- postanowienie Sądu o oddaleniu wniosku, o ogłoszeniu upadłości z tego powodu, że majątek spółki nie wystarcza nawet na koszty postępowania (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 5 września 2012 roku, III AUa 417/12),
- bilans spółki, z którego wynika, że nie ma ona majątku wystarczającego na zaspokojenie wierzyciela,
- postanowienie o umorzeniu egzekucji z uwagi na jej bezskuteczność uzyskane przez innego wierzyciela,
- postanowienie o oddaleniu wniosku o ogłoszenie upadłości wobec stwierdzenia, że przedmioty majątkowe wchodzące w skład majątku dłużnika są obciążone zastawem, zastawem rejestrowym lub hipoteką, a pozostały majątek oczywiście nie wystarczy na zaspokojenie kosztów postępowania,
- a także wszelkie inne dowody wskazujące, że w danej sytuacji nie jest realne uzyskanie zaspokojenia przez wierzyciela z pozostałego jeszcze majątku spółki (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w G. z dnia 24 kwietnia 2018 roku, I SA/Gd 99/18)

Bezskuteczność egzekucji w całości lub w części, o której mowa w art. 116 § 1 Ordynacji podatkowej oznacza stan, gdy wierzyciel podatkowy (składkowy) nie uzyskał zaspokojenia mimo przeprowadzonego postępowania egzekucyjnego. Będzie to, więc działanie nieprzynoszące pożądaných rezultatów. Tym samym, bezskuteczność egzekucji będzie miała miejsce, gdy skierowanie egzekucji do całego majątku podatnika (płatnika), zastosowanie różnych sposobów egzekucji, nie dało wyniku w postaci zaspokojenia roszczenia podatkowego (składkowego). Nie może być mowy o spełnieniu przesłanki bezskuteczności egzekucji w sytuacji niskiej efektywności prowadzonego postępowania egzekucyjnego (wyrok Sądu Najwyższego z 11 maja 2006 roku, I UK 271/05).

Warunkiem uznania bezskuteczności egzekucji jest jej formalne przeprowadzenie, a także stwierdzenie bezskuteczności egzekucji na podstawie każdego prawnie dopuszczalnego dowodu.

Mienie spółki, którego wskazanie zwalnia członka zarządu z odpowiedzialności za zaległości podatkowe (składkowe) spółki musi być realne i istnieć w dacie, gdy zostało wskazane. Okoliczności te powinien wykazać członek zarządu podając dane umożliwiające przeprowadzenie z tego mienia skutecznej egzekucji (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w W. z dnia 21 stycznia 2012 roku, (...) SA/Wa (...)).

Z postanowieniem o umorzeniu postępowania egzekucyjnego (jako dokumentem urzędowym) wiąże się domniemanie faktyczne i prawne, iż egzekucja okazała się bezskuteczna. Domniemanie to zostanie obalone w przypadku wykazania że wierzyciel nie uruchomił przysługujących mu środków, aby zaspokoić się z istniejącego majątku dłużnika, względnie istniał majątek pozwalający na zaspokojenie wierzyciela (wyrok Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2006 roku, I UK 153/06; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2010 roku, II CSK 372/09; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 sierpnia 2015 roku, II UK 229/14; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2015 roku, II UK 297/14; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 4 marca 2016 roku, III AUA 1681/15; wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 12 sierpnia 2016 roku, I ACA 379/16). Tym samym nie zawsze postanowienie o umorzeniu egzekucji jest dowodem jej bezskuteczności. Wydanie takiego postanowienia nie warunkuje uznania że egzekucja jest bezskuteczna (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 21 lipca 2016 roku, I ACA 90/16; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2015 roku, II UK 297/14).

Z istoty pojęcia bezskutecznej egzekucji w całości lub w części wynika, że może i powinno być odnoszone do całości majątku zobowiązanego (dłużnika), a nie tylko do konkretnej wierzytelności publicznoprawnej (cywilnoprawnej). Nie chodzi zatem o jakikolwiek majątek dłużnika niezależnie od jego wartości, lecz o majątek o takiej wartości, z którego co najmniej w znacznej części możliwe będzie uregulowanie zaległości. Przy ocenie tej przesłanki należy zrelatywizować wysokość zobowiązania do wartości wskazanego majątku, a następnie dokonać oceny stopnia zaspokojenia wierzytelności z tego majątku (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 28 marca 2018 roku, (...) 817/16).

W rozpoznawanej sprawie odwołująca wskazywała, iż stwierdzenie bezskuteczności egzekucji jest co najmniej przedwczesne, istnieje bowiem majątek w postaci przysługującej spółce wierzytelności, który pozwoli na znaczne pokrycie należności organu rentowego, przy czym wskazania tego mienia odwołująca dokonała dopiero na etapie postępowania sądowego – w odwołaniu od zaskarżonej decyzji ZUS.

Mając to na uwadze, należało rozważyć, czy po przeprowadzonym postępowaniu egzekucyjnym przeciwko spółce egzekucja w całości lub w części jest bezskuteczna nadto kwestię istnienia mienia spółki, z którego egzekucja umożliwi zaspokojenie zaległości spółki w znacznej części. Znaczny stopień zaspokojenia należy wiązać z taką sytuacją, gdzie spłata należności wobec Skarbu Państwa doprowadzi do zapłaty przynajmniej połowy należności (tak wyrok Wojewódzkiego Sądu Apelacyjnego w Gliwicach z dnia 23 czerwca 2009 roku, (...) SA/Gl (...), wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 6 grudnia 2018 roku).

W ocenie Sądu Okręgowego na gruncie rozpoznawanej sprawy w świetle ujawnionych w toku postępowania dowodów przeprowadzona w sprawie egzekucja była jedynie formalnie a nie realnie bezskuteczna. Organ rentowy prowadził egzekucję należnych mu świadczeń racjonalnie kierując ją do tych znanych mu składników majątku spółki, które mogły przynieść mu zaspokojenie. Przy tym uruchomił wszystkie przysługujące mu środki, aby zaspokoić się z istniejącego majątku dłużnika. W wyniku bezskuteczności tych działań w 2014 roku komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji postępowanie egzekucyjne w przedmiotowej sprawie umorzył. Jednakże w 2015 roku płatnik spółka (...) uzyskała wierzytelność o wartości 25.000 zł przysługującą jej względem A. B. (1) prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą BRANI BUD A. B. (1) w związku z ugodą z dnia 27 października 2015 roku, zmienioną aneksem z dnia 28 czerwca 2016 roku. Jak wykazano w procesie organ rentowy o tej wierzytelności nie wiedział i nie dążył do jej zajęcia. Tymczasem niezasadna rezygnacja z egzekucji i utrata zajęcia ma znaczenie jako określony fakt w ocenie bezskuteczności egzekucji jako odpowiedzialności członka zarządu. I chociaż bezskuteczność egzekucji jako przesłanka odpowiedzialności na podstawie art. 116 ordynacji podatkowej nie zależy od tego jak szybko i sprawnie ZUS rozpoczyna i prowadzi egzekucję (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2008 roku, I UK 107/08; z dnia 28 października 2009 roku, I UK 134/09; z dnia 2 grudnia 2010 roku, II UK 107/08; z dnia 28 grudnia 2009 roku, I UK 121/11, z dnia 18 marca 2014 roku, II UK 372/13), to nie jest wykluczona ocena potencjalnego braku efektu egzekucji. Egzekucja jako przymus, z którego korzysta organ rentowy winna być konsekwentna i racjonalna wobec tego zaniechanie dalszej egzekucji i wydanie decyzji o odpowiedzialności członka zarządu po znacznym okresie od wydania postanowienia w przedmiocie umorzenia postępowania egzekucyjnego bez dalszego rozeznania czy istnieje majątek, z którego można ściągnąć należności nie może być ocenione pozytywnie. Nie można podzielić poglądu, że kwestia skuteczności organu egzekucyjnego nie może być podnoszona w sprawie orzeczenia odpowiedzialności członka zarządu tej spółki. W tej przesłance egzoneracyjnej wskazuje się tylko na to, że „nie wskazał mienia spółki, z którego egzekucja umożliwi zaspokojenie zaległości podatkowych spółki w znacznej części”. Nie wskazuje się, że za bezczynność i zaniechanie organu egzekucyjnego odpowiedzialność ponosi zarządca spółki (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w O. z dnia 31 maja 2017 roku).

W ocenie Sądu odwołująca wskazała mienie spółki, z którego egzekucja umożliwi zaspokojenie zaległości składkowych spółki w znacznej części.

Odnosząc się do powyższego w pierwszej kolejności wskazać należy, iż niewątpliwie art. 116 § 1 pkt 2 Ordynacji podatkowej pozwala na wskazanie mienia dopiero w postępowaniu sądowym, a nie tylko przed wydaniem decyzji

(wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2009 roku, I UK 241/08; z dnia 5 października 2007 roku, II UK 40/07). Nie ma prekluzji na wskazanie przez członka zarządu mienia spółki z którego egzekucja umożliwi zaspokojenie zaległości składkowych spółki w znacznej części (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2008 roku, II UK 115/08). Ponadto wskazanie mienia możliwe jest także po stwierdzeniu bezskuteczności egzekucji. Z brzmienia art. 116 § 1 punkt 2 Ordynacji podatkowej wynika sytuacja, w której najpierw egzekucja z majątku spółki okazała się w całości lub w części bezskuteczna a następnie członek zarządu wskazuje mienie spółki z którego egzekucja umożliwi zaspokojenie zaległości podatkowych spółki w znacznej części. Nie chodzi więc o ujawnienie majątku w toku egzekucji, ale po jej zakończeniu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 sierpnia 2015 roku, III UK 229/14, wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 12 grudnia 2017 roku, III AUa 507/16).

Na gruncie rozpoznawanej sprawy istniejąca na dzień wydania zaskarżonej decyzji wierzytelność przysługująca spółce (...) względem A. B. (1) prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą BRANI BUD A. B. (1) w związku z ugodą z dnia 27 października 2015 roku, zmienioną aneksem z dnia 28 czerwca 2016 roku wskazana dopiero w toku procesu przez odwołującą stanowi składnik mienia poddający się egzekucji, nadto dający gwarancję pokrycia wierzytelności ZUS w znacznej części. Zaznaczyć należy, iż w skutek wskazania tego składnika mienia przez odwołującą, ZUS bezspornie w toku postępowania otrzymał środki z tytułu zajęcia wierzytelności przysługującej spółce co do należności głównej w wysokości 24.795,84 zł i 3.254,11 zł z tytułu należnych odsetek, łącznie w kwocie 28.049,95 zł. Tym samym uzyskał pokrycie kwoty własnej wierzytelności w kwocie 49.270.01 zł (składki wraz odsetkami i kosztami egzekucji) w ponad połowie (56,93%).

W konsekwencji w oparciu o treść art. 116 ordynacji podatkowej brak jest podstaw do uznania, iż odwołująca A. M. jako członek zarządu spółki (...) odpowiada osobiście za jej zobowiązania z tytułu składek.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy w Łodzi na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie pierwszym sentencji.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 (Dz.U z 2015 r. poz. 1800 ze zm.) biorąc pod uwagę wartość zgłoszonych w procesie roszczeń.

J.L.

ZARZĄDZENIE

- 1) Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS.
- 2) Wypożyczyć pełnomocnikowi ZUS akta rentowe zobowiązując do ich zwrotu w przypadku złożenia apelacji.

29 lipca 2019 roku